

गौण खनिज
गावतळी/शेततळी/शेतविहीरी/पाझर
तलाव/गावनाले/महसूली नाले/बंधारे
बांधकाम/ माजी मालगुजारी तलाव (मामा
तलाव)/लघुसिंचन तलाव (M.I.Tank)
यांचे खोलीकरण/ सरळीकरण तसेच
पूरहानी थांबविण्याकरीता करण्यात येणारे
खोलीकरण या योजनेतर्गत निघणारे गौण
खनिज स्वामित्वधन न आकारता
वापरण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्र.गौखनि-४९/०३२५/प्र.क्र.९०/ख-२
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय मुंबई-३२
दिनांक :- ०३ एप्रिल, २०२५

वाचा:- १. महसूल व वन विभाग, शा.नि.क्र.:-गौखनि-१०/०५१०/प्र.क्र.१२५/ख,
दि. ०३.११.२०१०.
२. नियोजन विभाग (रोहयो), शा.नि.क्र.:- मगारो-२०२१/प्र.क्र.२९/रोहयो-१०अ,
दि. ११.११.२०२१

प्रस्तावना:-

राज्यात गावतळी, पाझर तलाव, बंधारे यातील गाळ/माती शेतकऱ्यांनी त्यांच्या शेतात वापरली तसेच पारंपारिक कुंभार समाजाच्या व्यक्तीने त्याच्या व्यवसायासाठी वापरली असल्यास त्यांना स्वामित्वधन व अर्ज फी न आकारता स्वखर्चाने गाळ/माती काढून नेण्यास परवानगी देण्याबाबत संदर्भाधीन क्रमांक १ दिनांक ०३.११.२०१० अन्वये शासन निर्णय घेण्यात आलेला आहे.

राज्यात महामार्गाएवढेच शेत/ पाणंद रस्ते महत्वाचे आहेत. अशा रस्त्यांमुळे राज्यातील प्रत्येक शेतकरी शेतापर्यंत पोहचण्यासाठी व यंत्रसामुग्री पोहचविण्यासाठी मातोश्री ग्रामसमृद्धी शेत/पाणंद रस्ते योजना नियोजन विभाग (रोहयो) यांच्या दिनांक ११.११.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यात राबविण्यात येत आहे. त्यासाठी तसेच घरकूलांसाठी/विहीरीसाठी आवश्यक असणारे गौण खनिज यांची आवश्यकता असून, ते विनामुल्य स्वखर्चाने काढून नेण्यास परवानगी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने शासन पुढीलप्रमाणे शासन निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :-

केंद्र/राज्य शासनाच्या व स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या कोणत्याही योजनेतून गावतळी/ शेततळी/ शेतविहीरी/पाझर तलाव/गावनाले/महसूली नाले/बंधारे बांधकाम/माजी मालगुजारी तलाव (मामा तलाव)/लघुसिंचन तलाव (M.I.Tank) यांचे खोलीकरण/सरळीकरण तसेच पूरहानी थांबविण्याकरीता करण्यात येणाऱ्या खोलीकरण योजनेतर्गत निघणारी माती/दगड/मुरुम/मातीयुक्त रेती इत्यादी गौण खनिज खालील घटकांना उपलब्ध करून देण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे:-

(अ) नियोजन विभाग (रोहयो) च्या शासन निर्णय क्रमांक मगारो-२०२१/प्र.क्र.२९/रोहयो-१०अ,
दिनांक ११.११.२०२१ राबविण्यात येत असलेली “मातोश्री ग्राम समृद्धी शेत/पाणंद रस्ते योजना”

(आ) विविध घरकूल योजनेचे लाभार्थी(पाच ब्रास मर्यादा)

(इ) शेतकऱ्यांना स्वतःची विहीर बांधणे

(ई) संबंधित ग्रामपंचायत, नगरपालिका व इतर शासकिय बांधकामे

०२. तसेच, घरकूल लाभार्थी व शेतकऱ्यांना स्वतःची विहीर बांधण्यासाठी तसेच शेततळे बांधण्याकरीता व शेत पाणंद रस्त्यासाठी सदर गौण खनिजाचा वापर करण्यात आल्यास कोणतेही शुल्क अथवा स्वामित्वधन आकारण्यात येणार नाही.

०३. संबंधित ग्रामपंचायत, नगरपालिका व इतर शासकिय बांधकामामध्ये स्वामित्वधन हे बांधकामाच्या मूळ अंदाजपत्रकात अंतर्भूत असल्यामुळे, या बांधकामांकरीता सदर गौण खनिज वापरण्याची मुभा असेल. मात्र, यासाठी संबंधित कार्यकारी यंत्रणेने कंत्राटदाराच्या देयकामधून स्वामित्वधन वसूल होत आहे याबाबत खातरजमा करावी.

वरील प्रमाणे शासकीय बांधकामासाठी वापरण्यात येणाऱ्या गौण खनिजासाठी तहसिलदार यांनी झिरो रॉयल्टी द्यावी. परंतू, संबंधित शासकीय यंत्रणेने स्वामित्वधनाची रक्कम कंत्राटदाराच्या बिलामधून वसूल केली कि नाही, याबाबत खातरजमा करण्याची जबाबदारी तहसिलदार यांची राहिल.

०४ सदर योजनेकरीता संबंधित तालुक्यातील तहसिलदार हे परवाना अधिकारी म्हणून काम करतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२५०४०३१०५८२०२०१९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरिने सांक्षाकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सदानंद गो. मोहिते)

कार्यासन अधिकारी, महसूल व वन विभाग

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. विधानसभा अध्यक्ष यांचे खासगी सचिव, विधानमंडळ, मुंबई
४. मा. विधानपरिषद सभापती यांचे खासगी सचिव, विधानमंडळ, मुंबई
५. मा.मंत्री (महसूल) यांचे खासगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व मा. मंत्री/मा. राज्यपाल यांचे खासगी सचिव, मंत्रालय मुंबई.
७. सर्व मा. विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य
८. सर्व मंत्रालयीन विभाग
९. सर्व विभागीय आयुक्त
१०. सर्व जिल्हाधिकारी
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा
१२. सर्व उपविभागीय अधिकारी
१३. सर्व तहसिलदार
१४. निवडनस्ती